ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Sami Rinne, neuvotteleva virkamies
Ympäristöministeriö
27.5.2026

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Ympäristöministeriön asiantuntijalausunto

U 31/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi teollisen kapasiteetin kiihdyttämisestä ja vähähiilistämisestä strategisilla aloilla sekä asetusten (EU) 2018/1724, (EU) 2024/1735 ja (EU) 2024/3110 muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt ympäristöministeriön kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä U 31/2026 vp. Ympäristöministeriö on osallistunut valtioneuvoston kirjelmän valmisteluun. Ympäristöministeriö yhtyy valtioneuvoston kirjelmässä esitettyyn kantaan ja toteaa seuraavaa:

Lupamenettelyt

Asetusehdotus edellyttää kansallisen yhteyspisteen nimeämistä teollisten valmistushankkeiden lupamenettelyille. Ottaen huomioon asetuksen hyvin laajan soveltamisalan lupamenettelyissä, tulisi yhteyspisteeksi nimettävän tahon vastuulle merkittävän laitosjoukon lupamenettelyiden koordinointi. Jäsenvaltioiden olisi myös otettava käyttöön yhteen lupahakemukseen perustuva yksi yhtenäinen lupamenettely, joka kattaisi kaikki teollisen valmistushankkeen tarvitsemat luvat.

Ympäristöministeriö pitää valtioneuvoston kannan mukaisesti tärkeänä huomioida kansalliset erityispiirteet asianmukaisella tavalla jättämällä jäsenvaltioille riittävästi liikkumavaraa lupamenettelyjen ja muita ympäristöasioita koskevien menettelyiden kehittämiseen ja nopeuttamiseen. Sääntelyssä tulisi varmistaa ympäristön- ja luonnonsuojelun korkea taso ja johdonmukaisuus unionin muihin ympäristötoimiin ja -tavoitteisiin sekä yleisön osallistumiseen nähden. Valtioneuvoston kannan mukaisesti ympäristöministeriö ei pidä tarkoituksenmukaisena eikä myöskään toiminnanharjoittajalle parhaana ratkaisuna velvoittaa toiminnanharjoittajaa hakemaan kaikkia hankkeen lupia samanaikaisesti.

Ympäristöministeriö nostaa erityisesti esiin valtioneuvoston kannassa todetun huomion siitä, että komissio on viime vuosina antanut useita eri sektoreiden lupamenettelyitä koskevia ehdotuksia. Näissä ehdotuksissa määritellään omat sääntönsä ja määräaikansa lupamenettelyille, mikä monimutkaistaa lupajärjestelmää kokonaisuutena. Ympäristöllisiä menettelyitä koskevaa EU-sääntelyä kehitettäessä tulisikin huolehtia EU-oikeudellisen

järjestelmän toimivuudesta siten, että eri säädösten välille ei synny niiden soveltamista ja toiminnanharjoittajan oikeusturvaa heikentäviä ristiriitatilanteita.

Teollisuuden nopean kehittämisen alueet

Ympäristöministeriö katsoo valtioneuvoston kannan mukaisesti, että teollisuuden nopean kehittämisen alueiden nimeämistä koskevien säännösten täytäntöönpanolle ja säännösten velvoitteiden toteuttamiselle on varattava riittävä aika. Alueiden nimeäminen edellyttää mahdollisesti uutta kansallista lainsäädäntöä sekä ehdotuksen 25(5) artiklan mukaan tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin (2001/42/EY) mukaisen ympäristöarvioinnin ja mahdollisesti muita arviointeja.

Alueidenkäytön suunnittelu

Ympäristöministeriö pitää valtioneuvoston kannan mukaisesti tärkeänä, ettei asetuksella puututa jäsenvaltioiden kaavoitusvaltaan.

Muuta

Ehdotuksen 6 ja 27 artikloissa viitataan komission ehdotukseen asetukseksi ympäristöarviointien nopeuttamisesta. Valtioneuvoston kanta kyseiseen ympäristöarviointeja koskevaan asetusehdotukseen on muodostettu U-kirjelmässä 13/2026 vp.